

بررسی وضعیت تولید دانه کلزا در ۵۷ سال گذشته

دانه کلزا به دلیل میزان درصد روغن و پروتئین خود، نقش مهمی در تامین روغن خوراکی و همچنین کنجاله ایفا می‌کند. بررسی سوابق تولید این زراعت در فاصله سالهای ۱۹۶۱ تا ۲۰۱۸ در جهان نشان می‌دهد (جدول ۱)، همواره تولید این محصول در جهان رو به افزایش بوده به طوری که میزان تولید این زراعت از حدود ۳,۵ میلیون تن در سال ۱۹۶۱ به ۷۵ میلیون تن در سال ۲۰۱۸ رسیده است. برخی کشورها سهم بیشتری در این میزان تولید داشته که بر اساس مجموع میانگین تولید آنها در جدول ۱ اسامی ۱۲ کشور برتر تولید کننده این دانه روغنی در مقایسه با میزان سهم کشورمان ایران آورده شده است. با توجه به تفاوت فاحش میزان تولید کشورها و از طرفی به منظور نمایش روشن تر میزان تغییرات سالانه تولید در هر کشور، میزان تولید کشورها بر اساس داده‌های لگاریتمی بر مبنای ۱۰ آورده شده است. بر اساس داده‌های موجود، سه کشور برتر تولید کننده کلزا در سال ۲۰۱۸ شامل کانادا، چین و هند به ترتیب با میزان تولید ۲۰,۳، ۱۳,۳ و ۸,۴ میلیون تن بوده‌اند. نگاهی به میزان سهم ایران در تولید و توسعه کشت کلزا نشان می‌دهد، سال ۲۰۰۷ (۱۳۸۶) طلایی ترین سال تولید کلزا در کشور به میزان ۳۵۶۸۹۰ تن بوده است. زمانیکه ایران در آن زمان جایگاه ۱۶ جهان را به خود اختصاص داده و حال آنکه بر اساس داده‌های منتشر شده، بعد از ۱۲ سال یعنی در سال ۲۰۱۸ (۱۳۹۷) ایران با سهم تولید ۳۲۹۸۴۳ در جایگاه ۲۲ جهان قرار گرفته است. اگرچه در سال ۲۰۱۹ بر اساس مستندات غیر رسمی این میزان نیز بیشتر شده است. در آسیب شناسی‌های انجام گرفته در خصوص عدم کسب موفقیت چشمگیر در میزان تولید حداکثری دانه کلزا در کشور، عموم صاحب نظران متعقدند در طول بیش از یک دهه اخیر دولتمردان نه تنها حمایت‌های زیربنایی موثر و قابل توجهی از بخش خصوصی ننموده بلکه با مجموعه تصمیمات خود در سطح کلان کشور باعث از هم پاشیدگی فعالیتهای بخش خصوصی که می‌توانسته به عنوان بازوی اجرایی و توانمند در زمینه تولید دانه روغنی فعالیت موثری داشته باشد، شده است. امید است در مجلس جدید به نحوی راهکاری مناسب در استفاده از ظرفیت‌های داخلی در کشور با اولویت بخش خصوصی تصمیم‌گیری و توسط مجریان کاردان و دلسوز دولتی عملیاتی گردد. مطمئنا با برنامه ریزی صحیح و توجه به داشته‌های داخلی کشور می‌توان در موضوع تولید حداکثری دانه‌های روغنی از جمله کلزا و خودکفایی کشور گامهای اساسی برداشت.

